

T'NİN

ÖZELLEŞTİRİLMESİNDE

müdahale

Özelleştirme politikaları. Kapitalizmin dünya ölçeğinde yeniden yapılanması doğrultusunda tasarlanmış ve uygulamaya geçirilmiş modellerdir. Bundan dolayı Türkiye'de T'nin özelleştirilmesi tartışması da sistemin yeniden yapılanması sürecinin değerlendirilmesi ve telekomünikasyonun bu süreçteki rolü de işlevinin tanımlanması ile anlamlı olacaktır.

GATT (Ticaret ve Tarifeler Genel Anlaşması), yeniden yapılanan dünya sistemi hakkında bazı öngörülerde bulunmamız açısından oldukça önemli veriler içermektedir. GATT'ın Uruguay Round (1986-1993)'nun sonuç metninde yer alan ve GATS (Hizmetler Ticaret Genel Anlaşması) ana başlığında yapılan düzenlemeler dünya ticaretinde önemli bir dönemeçtir. Bu anlaşma ile ilk defa hizmetler sektörü ticaret anlaşması içinde tanımlanmakta ve düzenlenmektedir. GATS'da belirtilen hizmetler sektörü, mali hizmetler, turizm hizmetleri ve profesyonel iş hizmetleri (danışmanlık, vergi-muhasebe, yazılım geliştirme-uygulama, ar-ge, reklamcılık vb.) olarak tanımlanabilir. (1)

Avrupa Birliği Bakanlar Konseyi, 8.6.1993 tarihli kararıyla, topluluk üyelerine ulusal telekomünikasyon kuruluşlarını (PTT'lerini) özelleştirmeleri için 1998 yılına kadar süre tanımaktadır. AB'nin sözkonusu karar, GATT ve NAFTA gibi sözleşmelerdeki PTT'lerin özelleştirilmesine ilişkin düzenlemeler, T'nin özelleştirilmesi olgusunun sadece az gelişmiş ülkelere özgü olmadığını göstermektedir.

Bugüne kadar gelişmiş ve az gelişmiş ülkelerde gerçekleştirilen T özelleştirmeleri değerlendirildiğinde, bu sürecin arkasında farklı dinamiklerin olduğu görülecektir.

Dünya genelinde ve özellikle Türkiye'de T'lerin özelleştirilmesi doğrultusunda ulusaşın baskının, itici güçlerin neler olduğunu gözden geçirdiğimizde haberleşme sektöründe özelleştirmenin sonuçlarına ilişkin öngörülerde bulunabiliriz.

1- T PAZARININ ÖNÜNDEKİ KAMU HİZMETİ ENGELİ ÖZELLEŞTİRME İLE KALDIRILACAKTIR.

Telekomünikasyon hizmetleri, hizmetler sektörünün önemli bir parçasını oluşturur. Hizmetler sektörü, bugüne kadar ulus devletlerin kimi kısıtlamaları nedeniyle dünya ölçeğinde bir pazara dönüşmemiştir.

Ulus-devletlerin bu hizmetleri kamu hizmeti olarak veriyor olmasının yanında, gümrük duvarları ile yerli firmaların da korunuyor olması, hizmetler sektöründe ulus aşın sermayeyi önemli ölçüde sınırlamıştır.

Hizmetler sektörünün oluşturduğu pazarın boyutları, bu sektöre ilişkin dünya ölçeğinde dışsatım verilerinde bulunabilir. Dünya Pazarında hizmetler sektörü dış satım 1980 yılında 370 milyar dolar, 1990'larda ise 900 milyar dolardır. Ayrıca dünyadaki toplam yatırım stoğunun (1 trilyon dolar) yarısından fazlası (600 milyar dolar) hizmetler sektöründeki yatırımlardan oluşmaktadır. (2) Hizmetler sektörüne yönelik yukarıda verilen rakamların telekomünikasyon alanındaki karşılığı pazarın büyüklüğünü ortaya

koyarken, T'lerin özel onemi hakkında da bilgi vermektedir.

Japonya Ekonomik Sanayi derneğinin 1992 yılında yaptığı bir çalışmaya göre 2000 yılında haberleşme bilgi sektörü pazar hacmi yaklaşık 2.4 trilyon dolar olacaktır. (3)

Böylesi büyük bir pazar iştah kabartmak için yeterlidir. Ulus devletlerin tekelindeki bu pazara ulusaşın dev şirketlerin tamamen hakim olabilmesi için özelleştirmeler şarttır

Hem gelişmiş ülkelerde, hem de Türkiye gibi az gelişmiş ülkelerde T'lerin özelleştirilmesi yönündeki ulusaşın baskıların en önemli nedenlerinden birisi, ulus aşın sermayenin, ulusal engelleri ortadan kaldırarak dev pazarı ele geçirme isteğidir.

2- TLER EKONOMİNİN SINIR SİSTEMLERİDİR

Telekomünikasyon gibi sanayiler, bütünleşen dünya ekonomisinin ihtiyaçlarına cevap verebilmek için yeniden yapılıyor. Bu sanayilerin küresel yapısı özelleştirme süreci içinde yer almalarını gerektirmektedir. (4)

Yukarıdaki sözler. Birleşmiş Milletler Kalkınma Ajansı (USAID)'n da özelleştirmenin dünya çapında desteklenmesi faaliyetlerinin sorumlusu Henriatta Holsman Fore'a aittir ve özelleştirme ile yeni dünya sistemi ilişkisine yetkili ağızdan bir açıklama getirmektedir.

Haberleşme teknolojisinin bugün ulaştığı boyut sayesinde, sistemin ekonomik-sosyal tüm davranış biçimleri izlenebilmekte ve bilgisayar tuşlarına basarak yönlendirilebilmektedir. Dünya kimilerinin sanayi ötesi toplum (Tourine), kimilerinin ise enferyasyon çağı, küresel köy (McLuhan) olarak adlandırdığı yeni bir döneme girmiştir. Emperyalist- kapitalist sistemin yeni çağa adaptasyonu, telekomünikasyon sektörünün çok aktif rol aldığı yeniden yapılanma 'senaryosu' ile gerçekleştirilecektir.

Napoli'de 7 zengin ülkenin bir araya geldiği G-7 toplantısında, Clinton dünya sistemine ilişkin hazırlanan senaryodan söz etmektedir. 'Napoli'deki 2. hedefimiz, yeni ekonomik düzen için yeni bir altyapı oluşturmak olacaktır. 21. yüzyılın yeni ekonomisinde, fikirleri, bilgisi ve yatırımı dünya çapında taşıyacak bir sınır sistemi olmalıdır. Bu enferyasyon otoyollarının kurulmasını demektir. Bu altyapıyı kurmalıyız ve üretimi arttırmak için kullanmalıyız ki, büyümeyi gezegenimizin kaynakları çapında genişletelim. (5)

'Osmanlı İmparatorluğu'na demiryolu teknolojisinin girişi ile sayısal iletişimin Türkiye'ye girişi arasında bazı benzerlikler vardır, her iki teknolojiye de askeri/stratejik boyut ve telkinler giriş sürecinde etkin olmuştur. (6)

Kapitalizmin ilk dönemlerinde, demiryollarına sahip olmak eski sömürge koşullarında tüm sömürge olanaklarına sahip olmakla eşanlamlydı.

Bugün ise ekonomi anatomisi'nin sınır sistemi olan telekomünikasyon sektörü aynı öneme sahiptir.

Son 15 yıldır gerçekleştirilen özelleştirmelerle özellikle gelişmekte olan ülkelerin kamu telekomünikasyon firmaları (PTT'ler) birer birer ulusaşın tekellerin ellerine geçmektedir. Böylece sözkonusu ulusaşın tekeller dünya ekonomisinin sınır sistemine dolayısıyla GICE, yeni sömürge olanakları açacak olan kapılara sahip olmaktadır.

Kanımızca bu nokta T'lerin özelleştirilmesinde bir itici güç olan Dünya haberleşme pazarına daha fazla mal, hizmet satmak isteğinden, çok daha önemli ve belirleyicidir.

3- ULUSAŞIRI ŞİRKETLERİN TALEPLERİ

Bankaçılık ve diğer hizmet sektörlerindeki ulusaşınlık, dünya ekonomisinin şekillenişinde önemli bir eğilim olmuş ve özelleştirme hareketinin itici gücünü oluşturmuştur.

Dünya ölçeğinde yabancı yatırımların % 80'i ile dünya ticaretinin % 70'i, 500 büyük şirket tarafından kontrol edilmektedir.

Dünyanın Gayri Safi Hasılası'nın %30'na sahip olan bu şirketler ağırlıklı olarak Kuzey Amerika, Japonya ve Avrupa'dan yönetilirler. Bazıları ulus-devletlerinden daha fazla olan bütçeleri üzerinde egemenliklerini tesis etmişlerdir.

Ulusal sınırları aşmış, dünyanın her tarafına yayılarak sömürü mekanizmalarını kurmuş olan dev uluslararası şirketlerin ihtiyaçları, T'lerin özelleştirilmesi sürecinde önemli bir faktördür.

Özellikle bankacılık, sigortacılık ve bir takım borsa, döviz kuru hareketleriyle dünyanın hemen her ülkesinde dilediği gibi hareket edebilen mali sermaye, bu yolla büyük karlar elde etmektedir. Uluslararası mali sermayenin gözü kulağı olan, üzerindeki milyarlarca doların aktığı haberleşme ağları, teknik altyapı eksiklikleri, ulus-devletlerin değişebilen politik tercihleri ve işletme beceriksizliklerine bırakılmayacak kadar önemlidir.

Ulus aşın mali sermaye bir ülkeye geldiğinde öncelikle mükemmel ve teknolojik gelişmelere göre sürekli yenilenen bir telekomünikasyon altyapısı, ikinci olarak da ucuz bir hizmet isteyecektir. Örneğin Dünyanın en büyük bankalarından biri olan CITIBANK'ın yıllık haberleşme maliyeti yüz milyarlarca dolardır. Oysa Türkiye'de haberleşme ücretlendirilmesinde, anayasal zorunluluktan dolayı gelişmemiş bölgelerdeki telefonun yüksek maliyeti, tüm abonelere yayılmakta ve dengelenmektedir. Çok yoğun milletlerarası telefon ve data görüşmesi yapan sermaye grupları böyle bir yükü taşımak istememektedir.

4- TNİN ÖZELLEŞTİRİLMESİNDE İÇSEL NEDENLER

Türkiye'deki özelleştirmelere ilişkin yukarıda açıklanan uluslararası dinamiklere oranla tali olan içsel güçlerden de söz edilebilir.

EBK gibi birtakım KİT'lerin arsa ve diğer mal varlıkları özelleştirme furusu ile ulusal sermaye tarafından yağmalanacaktır. Bundan dolayı medya patronlarının da içinde bulunduğu ulusal sermayemiz yağmadan nasibini alabilmek için de Türkiye'de özelleştirme politikalarına alkış tutmak, kamuoyunun yanıltılmasında önemli bir işlev görmektedir.

Özellikle PTT'nin T'sinin satışından beklenen gelir, hükümetin T'nin özelleştirilmesine önem vermesine neden olmaktadır. Çiller hükümeti, yaklaşık olarak 5-7 milyar dolar olacağı planlanan T'nin satış gelir ile 70 milyar doları aşan dış borcun en azından faizlerini ödeyerek, geçici bir rahatlama beklenmektedir.

TNİN ÖZELLEŞTİRİLMESİ İLE BEKLENEN SONUÇLAR....

Dünyada 1984'den bugüne kadar T'sini özelleştirmiş ülkelerin deneyimlerinden de yola çıkarak aşağıdaki çalışmaları yapabiliriz.

- T'nin özelleştirilmesi ile devlet tekeli kalkacak, yerine uluslararası sermaye tekeli tesis edilecektir. Bunun anlamı ise haberleşme hizmetlerinden yararlanma eşitliğinin ortadan kalkmasıdır. Sadece kar güdüsüyle hareket eden sermaye, gelişmemiş ve daha az kar getirecek bölgelere yatırım yapmayacaktır. Örneğin 49 yıllığına lisans sözleşmesi yoluyla özelleştirilmesi planlanan jetonlu ve kartlı telefonlara yapılacak yatırımlarda özelleştirme sonrasında, gecekonda mahalleleri yerine turistik merkezler tercih edilecektir.

Bu konuda T'de 'gelir paylaşımı' gibi bir takım yöntemlerle başlayan kısmi özelleştirme girişimlerinin sonuçları oldukça dikkat çekici veriler içermektedir. Örneğin PTT'nin bir takım uluslararası şirketlerle başlattığı GSM cep telefonu uygulaması ile kullanıcı çok yüksek tarifelerle karşı karşıya kalmıştır. Herhangi bir cep telefonu abonesi şehir içi- şehirlerarası tüm görüşmelerinde, normal telefonla yapılacak şehirlerarası görüşmelerin 1.5 katı daha fazla ödeme yapmaktadır. Bu miktar gece aramasında 2.5 katına ulaşmaktadır. GSM hizmetlerinin tamamen özelleştirilmediği bu uygulamadaki pahalı hizmet, lisans sözleşmesi yoluyla yapılacak

kapsamlı bir özelleştirmede kullanıcıların nasıl bir uygulamayla karşılaşacağına işaretleridir.

- T'nin özelleştirilmesi ile uluslararası sermayenin talepleri doğrultusunda milletlerarası telefon ücretlendirmesinde indirimler yapılacak, buna karşılık şehir içi-şehirlerarası görüşmelerde önemli oranda fiyat artışları yaşanacaktır. (7)

- Bugün PTT bünyesinde çalışan onbinlerce çalışanın iş güvencesi, sosyal hakları ortadan kalkacak, işten atılmaları yaşanacaktır.

- PTT bugün TV aktarıcı verici istasyonlarına 1993 yılında 1 trilyon lira. Posta hizmetleri için 800 milyar lira, telgraf ve teleks hizmetleri için 660 milyar lira sübvansiyon uygulamıştır. Özelleştirme kapsamı dışında kamu hizmetleri, özelleştirme sonrasında bütçeye yük oluşturacaktır.

T'nin özelleştirilmesi ile kısa vadede yaşanacağını öngördüğümüz yukarıdaki sonuçlardan çok daha vahimi, orta ve uzun vadede yaşanacaktır.

TNİN ÖZELLEŞTİRİLMESİ VE ULUS DEVLETİN DEĞİŞEN ÇEHRESİ

McLuhan'ın ilk defa 1963'de kullandığı küreselleşme kavramı, bugün artık özelleştirme ve diğer neo-liberal politikalarla yeniden yapılandırılan dünya kapitalizminin kilit kavramı durumundadır. Sermaye ilişkilerinde ulusallığın, küreselliğe doğru dönüşümünün son adımları ikili ve bölgesel ekonomik örgütlenmelerle atılmaktadır.

Avrupa Birliği (Maastricht Anlaşması), Asya-Pasifik Ekonomik İşbirliği ve Karadeniz Ekonomik İşbirliği anlaşmaları, Orta Asya ülkeleri, İran ve Türkiye'nin oluşturduğu Ekonomik İşbirliği Örgütü EÇÖ ve Kuzey Amerika'da NAFTA, bölgesel ekonomik örgütlenmelerden sadece birkaçıdır.

Küreselleşmenin ilk basamakları olan bölgesel örgütlenmelerin özelleştirme politikaları incelendiğinde, klasik ulus-devlet anlayışında önemli erozyonların sözkonusu olduğu görülecektir. Bir Dünya Bankası belgesinde küreselleşen yeni düzen hakkında kayda değer noktalar değinilmektedir.

'Bu yeni düzen dünya ekonomisinin olağanüstü bir çapta uluslararasılaştığını göstermiştir. Bu gelişmeler sonucu ulus-devletlerin konumları zayıflamış ve artık kendi politikalarını uygulama olanakları azalmıştır. Ulus-devletler zayıfladıkça uluslararası birlikler yöresel olarak daha güçlenmiş ve GATT'in yeni uzantıları da tamamen bu anlayışa hizmet eder hale gelmiştir. (8)

Ulus devletlerin kamu yararını gözetken eski görevleri, hizmetlerin özelleştirilmesi ile sona ermektedir. Özellikle T'nin özelleştirilmesinin sonucunda güç, uluslararası sermayeye geçerken, 200 yıllık sınıf mücadelesinin birikimi olan 'burjuva demokrasi', zaten sınırlı olan günümüzdeki anlamını da yitirecektir.

İktidar, Dünya Bankası ve IMF gibi devletler üstü mekanizmaların eline geçecek, böylece daha uzak ve daha az hesap verir hale gelecektir. Küreselleşen Dünya'da sermayenin hareketinin önündeki ulusal engeller kaldırılırken, emeğin hareketinin önündeki engeller kalacak, hatta yenileri eklenecektir.

'NAFTA'dan sonra FORD ve GM fabrikalarını Meksika'ya taşıyıp ucuz Meksika emeğini kiralayacaklar, daha sonra da ürettikleri otomobilleri ABD'ye satacaklar ama bu özgürlük tek yanlı olacaktır. Yani, Meksikalı işçiler sınıf geçip emeklerini Birleşik Devletler'de satamayacaklardır. Meksikalı işçiler Meksika hükümetinin baskılarına kırp özgür sendikalar kurarak daha yüksek ücretler için mücadele edemeyeceklerdir. (9)

tüm bunlardan dolayı özelleştirmeler dar anlamda sadece devlet mülkiyetinin devredilmesi, eldeğıştirmesi olarak değil, ulus-devletlerin rolündeki, sorumluluklarındaki değişiklikler

çerçevesinde tanımlanmalıdır.

Bankaların, dünyanın bir ucundan diğerine bir anda milyonlarca doları transfer edebildikleri, 1990 yılında dünya çapında 2900 bankanın kullandığı SWIFT adlı dev bir özel telekomünikasyon şebekesi vardır. Ayrıca Cable U/ireless adlı telekomünikasyon şirketi, ulusaşın şirketlerin hizmetine sunmak üzere Global Digital Highway adlı dünya ölçeğindeki özel telekomünikasyon şebekesi projesine muazzam yatırımlar yapmaktadır.

Özel şirket şebekelerinin gelişmesi ve telekomünikasyon alanındaki özelleştirmeler devlet otoritesinin karşısına çıkartılan en güçlü meydan okuma olacaktır. New Hampshire Üniversitesi'nden R.Irvin ve M.Merenda'ya göre:

'Şirket Şebekelerinin rolü ortaya doğrudan ve anında çıkar. Şebekeler kapsam ve şeffaflık açısından ulusal devletlerin vergi koymasını, sermaye akışlarını denetlemesini ve uzun vadede ekonomik faaliyetleri düzenlemesini giderek zorlaşmaktadır. Özel şebekeler ulus-devletlerin güç erozyonuna uğramasına neden olabilirler. (10)

Tüm bunların sonucunda ulus-devletler yokolmayacak, ancak özelleştirmeler 3. dünya hükümetlerinin rolünü, kendi çalışan sınıflarını ve nüfus fazlasını kontrol edebilmek için polislik işlevine indirgeyecektir. (11)

Türkiye'de de T'nin özelleştirilmesi ile aynı sürece girilmiş olmaktadır. T.C. devleti kamu hizmetlerinden arınmış bir halde halkların, emekçilerin tepesinde sadece polis ve askere dayalı dizginsiz bir zor aygıtı olarak ulusaşını sermayeye hizmet edecektir.

TNİN ÖZELLEŞTİRİLMESİ SÜRECİNDE EMO'NUŖ SORUMLULUĐU

Parlemeto'da üyesi bulunan partilerin programlarının özelleştirme yanlısı olduğu Türkiye'de yaşıyoruz. Bazı milletvekillerinin özelleştirmelere ilişkin Anayasa Mahkemesi ile sınırlı mücadele tarzları, kamuoyunda yanlış bir bilinci öne çıkarmaktadır. Özelleştirmeden doğrudan etkilenen işçilerin, geniş halk kesimlerinin özelleştirmelere karşı etkin bir mücadelenin örgütlenemediği günümüzde, özelleştirmeler yapılsın, ama Anayasa'ya uygun olsun şeklindeki anlayışlar kamuoyunda etkili olmaktadır. Zamanla özelleştirme politikalarına karşı muhalefetin tamamıyla bir kaç milletvekilinin Anayasa çerçevesinde yürüttükleri mücadeleye bırakılması sözkonusu olmaktadır.

Bugünkü koşullarda, sendika, demokratik kitle örgütleri ve meslek odaları gibi örgütler özelleştirmelere karşı gerçek ve çok yönlü bir muhalefetinin örgütlenmesi görevi ve sorumluluğunun bilincinde olmalıdır.

Özellikle EMO'nun üyelerinin yoğun olarak bulunduğu haberleşme sektörünün özelleştirilmesinin gündemde olduğu bugün, EMO'nun sorumluluğu daha da artmaktadır.

FTT'nin T'sini özelleştirmek üzere DYP-SHP koalisyon hükümetinin yaptığı yasal düzenlemeler sonucunda, 1995 yılında PTT posta ve telekomünikasyon olarak ikiye ayrıldı. Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin uluslararası şirketlere satışını düzenleyen 4107 sayılı yasadaki yetki ile satış hazırlıklarına başladı. Ancak Mümtaz Soysal ve 89 milletvekilinin Anayasa Mahkemesine başvurusu sonucunda 2 Mart 1996 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanarak 4107 sayılı Yasa'nın bazı maddeleri hakkında yürürlüğü durdurma kararı verildi. 4107 sayılı yasa T'nin özelleştirilmesi konusunda yetkiyi Özelleştirme Yüksek Kurulu ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na veriyordu.

Anayasa Mahkemesi'nin yürürlüğü durdurma kararı ile Meclis yeni yasa hazırlığına başladı. TBMM'nin bileşimi gözönüne alındığında 1996 yılı sonuna kadar yeni yasa ile T'nin özelleştirilmesi işlemi kaldığı yerden devam edecektir.

Başta EMO olmak üzere halktan, emekten yana olan tüm

güçler T'nin özelleştirilmesinin önünde bir barikat oluşturmak zorundadır. Bu konuda yeni seçilecek EMO Yönetimi aşağıdaki çalışmalarını da içeren çok yönlü bir kampanyayı başlatmak zorundadır.

1) EMO, özellikle T özelleştirildikten sonra yaşanacak sonuçlar hakkında hem üyelerimizi hem de kamuoyunu bilgilendirmeyi içeren çalışmalar yapılmalıdır. Bu konuda daha önce Tsi özelleştirilmiş ülkelerin sonuçlarını kamuoyuna açıklayacak, uluslararası katılımın sağlayacağı geniş çaplı toplantı, panel vb çalışmalar yapılmalıdır. Medyanın kamuoyunu tek yönlü olarak yönlendirdiği, olumsuz sonuçlanan özelleştirme deneyimlerini görmezden geldiği dikkate alınmalı, bu örnekler üzerinde yoğunlaşılmalıdır. Özelleştirmeler konusunda akademik, bilimsel raporlara daha çok yer verilmelidir.

2) Haberleşme sektöründe örgütlü ve özelleştirme karşıtı mücadele eden Haber-Sen ile ortak eylemler, çalışmalar düzenlenmelidir.

3) Basın ve diğer kitle iletişim araçları ile ilişkiler geliştirilmeli, bu ilişkilerde EMO'nun özelleştirme karşıtı cephede mücadele eden bir örgüt olduğu mesajı net bir şekilde ifade edilmelidir.

4) Özünde özelleştirmeye karşı çıkmayan özelleştirme işgüvencesi verilirse, yasalara uygun olursa yapılabilir anlayışını savunan görüşlerle, özelleştirme politikalarına tümüyle karşı çıkan EMO görüşü arasında kesin bir ayrımı koymak. Yönetim Kurulu Üyeleri'nin asli görevi olmalıdır.

5) EMO, özelleştirmenin Türkiye'de yaşanan devlet işletmelerinin sorunlarına gerçek bir çözüm değil, aslında sermaye sınıfının sorunlarını çözmek için dayatılmış, emekçilere karşı ideolojik bir saldırı olduğunu, politikasını belirlerken gözönüne almalıdır.

6) EMO özelleştirme karşıtlığını varolan devlet işletmelerini savunarak bugünkü haliyle kalmasını savunmaya indirgememelidir. Çünkü, özelleştirmeye karşı çıkmak, bugünkü haliyle devletçi ekonomik politikaları savunmak demek değildir.

7) EMO, bugün yanlış yürütülen özelleştirme doğru mudur, yoksa KİT'ler devlet mülkiyetinde kalmaya devam mı etsin şeklindeki tartışmaların dışına çıkmalıdır. Bugün devlet işletmelerinin yaşadığı sorunlar ve çözüm yolları başlığı ile yürütülecek bir tartışmaya ihtiyaç vardır. Bu doğrultuda yapılacak kapsamlı bir memorandum, bilim adamı, tüm çevre ve örgütlenmelerin katılımıyla gerçekleştirilebilir ve çözüm konusunda yol alınabilir. EMO, böyle bir yaklaşımın bilinciyle özelleştirme politikalarını belirlemelidir.

DİPNOTLAR

1. GATT anlaşması ile birlikte NMFTA (Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması) da finansal hareketlere yönelik haberleşme akışının düzenlediği maddeler bulunmaktadır.
2. UNCTC. Transnational Corporations, Services and the Uruguay Round
3. Financial Times. August 12, 1992
4. Aktaran Brendan Martin, Özelleştirme Kamu Yararına mı, s.23
5. USS WIRELESS File, July 1991
6. Haluk Geray. yayınlanmamış makalesinden
7. İngiltere, Arjantin ve Meksika'da özelleştirmelerden sonra küçük firma ve ev aboneleri için çok pahalı bir telefon ücretlendirmesi uygulanırken, büyük firmalar ve ulusaşın firmaların uluslararası telefon görüşmelerinde önemli indirimler yapılmıştır Aktaran TMMOB EMO Ankara Şubesi T Raporu, s. 9
8. Herman Daly Robert Goodönd GATT (taslak) aktaran Brendan Martin, age s. 194
9. Walter Russel Mead. Harper s Magazine. Eylül 1992
10. Manley R. Irwin S Michael J. Merenda corporate networks and state sovereignty Telecommunications Policy Aralık 1989
11. Noam Chomsky Facing the Challenge s. 148. I